

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

Marek
Piaček

Apolloopera

Jozef Chabroň
dirigent | conductor

Štefan Bučko
rozprávač | narrator

Albert Hrubovčák
Michal Motýl
trombóny | trombones

 slovenská filharmónia

***Apolloopera**, melodráma o jednom bombardovaní pre zbor, herca a dva trombóny*, vychádza zo skutočnej udalosti – 16. júna 1944 spojenci bombardovali bratislavskú rafinériu Apollo. Dejová línia sa opiera o reálne správy zo života medzivojnovnej viacjazyčnej Bratislavy viažuce sa k „Apolke“. Každodenný život je tu konfrontovaný s napätými udalosťami 40-tych rokov 20. storočia. Barbarstvo násilia je zdanlivo zatlačené do úzadia jednoduchými postavami starých „apolákov“, či ich aktivitami v robotníckych spolkoch. Apolloopera nie je politikum. Civilný život „apolákov“ môže byť metaforou akéhokoľvek ľudského bytia a jeho bezmocného prežívania zoči-voči dehumanizácii a technokracii „komplexných riešení“ celospoločenských problémov.

Osudy „Apolky“ predstavujú autori v osudoch robotníkov, majstrov, civilistov, vojakov, pilotov bombardérov, odbojárov, básnikov, intelektuálov. Text libreta vychádza z archívnych materiálov, dobovej odbornej literatúry, fotografií, chemických vzorcov špeciálnych produktov „Apolky“, zápisníc z činnosti spolkov, citácií, výpovedí svedkov... Libreto dopĺňa dobová poézia, autorské alúzie na rôzne básnické i prozaické štýly, scudzovacie efekty, piesne...

Autori Apolloopery (Marek Piaček, Martin Ondriská a Marold Langer-Philippson) rozvíjajú poetiku, ktorú obsahujú už ich predchádzajúce spoločné projekty venované M. R. Štefánikovi (opera *Posledný let*), udalostiam okolo „delenia“ Československa (*Lest' rozmyslu*), histórii Košíc (opera *66 sezón*) či revolte voči romantizmu (opera *Kráľ duchov, Štós*).

***Apolloopera** – a melodrama about one bombing for a choir, an actor and two trombones* is based on a real event – on June 16, 1944, the Allies bombed the Apollo refinery in Bratislava. The plot line is based on real news from the life of the interwar multilingual Bratislava related to “Apolka”. Everyday life here is confronted with the tense events of the 1940s. The barbarism and the violence is seemingly pushed into the background by the simple figures of the old Apollo

workers or their activities in workers' associations. Apolloopera is not a political work of art. The civil life of the Apollo workers can be a metaphor for any human being and its helpless survival in the face of dehumanization and the technocracy of "complex solutions" to societal problems.

The fate of "Apolka" is represented by the authors in the fates of workers, masters, civilians, soldiers, bomber pilots, resistance fighters, poets, intellectuals. The text of the libretto is based on archival materials, periodicals, photographs, chemical formulas of special products of Apollo refinery, minutes of the activities of workers associations, citations, testimonies of witnesses... The libretto is complemented by period poetry, author's allusions on various poetic and prose styles, stunning effects or songs.

The authors of Apolloopera (Marek Piaček, Martin Ondriska and Marold Langer-Philippsen) develop the poetics contained in their previous joint projects dedicated to Milan Rastislav Štefánik (opera *Last Flight*), the events surrounding the "split" of Czechoslovakia (*Cunning of Reason*), the history of Košice (opera *66 Seasons*) or revolt against romanticism (*Earlking, Štós*).

Krátke dejiny rafinérie Apollo

Koncom 19. storočia potrebovalo Uhorsko rafinériu ropy. Bankár Arpád Spitz presvedčil finančníkov, že najvhodnejším miestom je Bratislava. Vodná cesta ju spájala s Rakúskom, Moravou, Nemeckom a ropnými poľami pri Čiernom mori. Rafinéria Apollo vyrábala asfalt, benzín, oleje i mazivá až do jej úplného zničenia v roku 1944.

Nemecko malo o „Apolku“ strategický záujem. Namiesto z ropy tu vyrábali pohonné látky z uhlia, ktorého bolo dostatok. Uhlie premieňali na kvapalné produkty novou technológiou – vysokotlakovou hydrogenáciou.

Rafinériu viedol veľmi úspešne Dr. Erhard Willig z Ludwigshafenu. Vo svojej funkcii nevystupoval ako nacista, ale rešpektoval prostredie, do ktorého prichádzal.

Pohroma prišla v júni 1944, keď sa dňa 16. 6. na „Apolku“ zniesol dážď bômb. V rafinérii bola zničená väčšina výrobných zariadení, celkový rozsah zničenia dosahoval približne 80 %. O život prišlo 73 zamestnancov podniku, celkový počet obetí v Bratislave nebol doteraz presne zistený.

Začiatkom roka 1945 sa zastavili práce na obnove „Apolky“. Riaditeľ Dr. Willig opustil rafinériu 3. apríla 1945. Štvrtého apríla 1945 vstúpili do „Apolky“ prví vojaci osloboditeľskej Sovietskej armády. Do závodu sa začali vracieť niektorí zamestnanci a sovietske authority, ktoré považovali „Apolku“ za svoju vojnovú korisť, sa s oduševnením pustili do obnovovacích prác. Vedeniu podniku sa podarilo uchrániť bratislavských Nemcov pred deportáciami a všetci zamestnanci bez ohľadu na mzdu a ťažké podmienky pracovali na obnovení výroby.

(Podľa knihy – Emil Kudlička, Peter Valo: Slovnaft 100, Slovakia, Bratislava 1995)

A brief history of the Apollo refinery

At the end of the 19th century, Hungary needed an oil refinery. Banker Arpád Spitz convinced financiers that Bratislava is the most suitable place. The waterway connected it with Austria, Moravia, Germany and the oil fields on the Black Sea. The Apollo refinery produced asphalt, gasoline, oils and lubricants until its complete destruction in 1944.

Germany had a strategic interest in Apollo refinery. Instead of oil, they produced fuel from coal, which was plentiful. They converted coal into liquid products with a new technology – high-pressure hydrogenation.

The refinery was run very successfully by Dr. Erhard Willig from Ludwigshafen. In his capacity, he did not act as a German Nazi officer, but respected the environment in which he came.

The disaster came in June 1944, when a rain of bombs fell on “Apolka” on June 16. At the refinery, most of the production facilities were destroyed. The total extent of the destruction was about 80%. 73 employees of the company lost their lives, the total number of victims in Bratislava has not yet been precisely determined.

At the beginning of 1945, work on the restoration of “Apolka” stopped. Director Dr. Willig left the refinery on April 3, 1945. On April 4, 1945, the first soldiers of the Liberation Soviet Army entered Apollo refinery. Some employees began to return to the plant, and the Soviet authorities, who regarded “Apolka” as their spoils of war, set out with renewal work for restoration. The company’s management managed to protect the Germans from Bratislava from deportations, and all employees, regardless of wages and difficult conditions, worked to resume the production.

(According to the book by Emil Kudlička, Peter Valo: Slovnaft 100, Slovakia, Bratislava 1995)

Slovo autora

Roky žijem v blízkosti pozemkov bývalej „Apolky“. Po celý čas boli zdevastované, opustené a vyvolávali v osamelom chodcovi strach, obavy. Možno to bola archetypálna bázeň.

V detstve som počúval strašné historky o „Apolke“, no nevedel som skoro nič o faktoch, ktoré formovali históriu tohto priestoru, nevedel som nič o konkrétnych ľuďoch. Teraz, keď som ich spoznal, tak fakty, ako ľudí, chápem temnotu a desivosť obklopujúcu tieto miesta.

Chápem, že osudy ľudí, kruto umierajúcich v žeravých plameňoch horiacej nafty dnes zaujímajú málokoho. A chápem aj, že ani tí, ktorí riešia budúcnosť tohto priestoru, nepodliehajú sentimentálnym pocitom a už vôbec nie bázni

pred umlčaným geniom loci. Áno, toto všetko chápem. Tak ako minulosť odišla, budúcnosť zákonite príde. Minulosť sa aj s jej „duchmi“ neprestajne vytráca v opare nad Dunajom. Čo zostáva, je línia stále nových a nových pokolení. Je nezmyselné a zbytočné podliehať zúfalstvu zo strašných činov vykonaných našimi predkami, no som presvedčený, že každá generácia by si mala zachovávať aspoň základnú úctu sama k sebe a k priestoru, ktorý ju obklopuje, ktorý obýva.

Author's word

For years I have lived near the lands of the former “Apolka”. All the while they were devastated, abandoned and aroused by distress and anxiety in the lone pedestrian. Maybe it was an archetypal fear.

As a child, I listened to terrible stories about “Apolka”, but I knew almost nothing about the facts that shaped the history of this area, I knew nothing about specific people. Now that I know them, as facts as people, I understand the darkness and fright surrounding these places.

I understand that the fate of people dying cruelly in the glowing flames of burning oil is of little interest today. And I also understand that even those who deal with the future of this space are not subject to sentimental feelings and are no longer afraid of the silenced genius loci. Yes, I understand all this. As the past has gone, the future will naturally come. Even with its “ghosts”, the past is constantly disappearing in the haze over the Danube. What remains is a line of new and new generations. It is pointless and unnecessary to succumb to the despair of the terrible deeds committed by our ancestors, but I believe that every generation should maintain at least a basic respect for themselves and the space that surrounds them.

Adam

Rafinéria Apollo bola vybudovaná na mieste „Mlynských záhrad“. Pri jej výstavbe sa zachovala väčšina pôvodnej parkovej zelene. Obraz jedinečného sveta, krajiny spokojnosti utváranej pokojnou prácou a pocitom naplnenia. V príjemnej atmosfére začínajúceho dňa záhradník Adam premýšľa nad Stvorením.

*Záhradník Adam vzal za hrst
čerstvej voňavej hlíny...
Bolo to príjemné...*

Adam

Apollo oil refinery was built in the suburb of Bratislava (at the time Pressburg) called Mlynské záhrady (Mill Gardens). Most of the park vegetation remained unchanged during construction works. The image of this unique world creates the conditions for peaceful living and satisfaction. At the dawn of the new day, Adam, the gardener, started pondering over Creation.

Továreň

Ideálnym miestom na vybudovanie rafinérie v Uhorsku bola Bratislava vďaka svojej geografickej polohe, vodnej ceste a relatívnej blízkosti ropných nálezísk. Vo viacjazyčnom prostredí stredoeurópskeho mesta vzniká nová továreň. Atmosféra je preniknutá radosťou z budovania niečoho nového a produktívneho v meste mnohých národov. Aj nová „Apolka“ je plná nádejí a očakávaní. V slnečnom meste nad Dunajom však prináša suchý južný vietor z Álp, föhn, pocit falošnej eufórie, sentimentu, ale aj ťažoby a melanchólie.

*Hľa luna bledá
Tíško si sedá...
Dnes ako vloni.*

Factory

Thanks to its geographic location, inland waterways, and relatively close oil-fields, Bratislava was chosen as an ideal place for the new refinery. In a multilingual Central European city atmosphere a new refinery is built. The workers are full of hopes and expectations. Suddenly the föhn – a warm, dry wind occurs in the sunny city hand in hand with melancholy, sentiment and depression.

Alchýmia

„Apolka“ bola strategicky zaujímavá aj novou technológiou. Benzín vyrábala nie z ropy, čo bolo bežné, ale z uhlia. Hľadanie správneho vzorca premeny uhlia na benzín.

*Unter dem Druck
von zweihundert Atmosphären
bei fünfhundert Grad
verwandelt sich zu Mittelöl die Kohle...*

Alchemy

The new production method of liquid hydrocarbons for use as synthetic fuel by hydrogenation of high-volatile bituminous coal at high temperature and pressure brought strategic importance to the Apollo refinery.

Schôdza

„Apoláci“ sa združovali do viacerých robotníckych spolkov, ktoré vyvíjali bohatú kultúrnu i športovú činnosť. Schôdza, ktorej trvanie nezodpovedá reálnemu času. Robotníci spolu s inžiniermi takto zasadajú roky. Niektorí sú lídri, iní zradcovia, väčšina sa len zabáva. So vznikom nového štátu mnohí miznú a zostane po nich len meno... Rozmanité hudobné žánre sú metaforou aktuálnej atmosféry schôdze. Mladá slečna Trixi, pravdepodobne odbojová špiónka, podrobne sleduje všetky udalosti.

Apolo, Apolo, svet sa točí okolo!

Assembly

United in various Workers Unions, Apollo employees developed their political, cultural and sport activities. A non real time assembly of workers and engineers may lasts for years... In between, the history changes and some of the workers become soldiers, some traitors, some disappear, some of them notice nothing. “Trixy”, a young girl and spy, observes the situation.

Piloti

„Apolku“ bombardovala 15. letecká armáda USA, ktorú nad Dunajskou Stredu napadla letka tridsiatich nemeckých stíhačov. Túžba po dobrodružstve, nerozpoznaná hrôza vlastných činov kontrastuje s pocitom odlúčenia a lásky k manželkám. Dvaja mladí piloti – Američan a Nemec slúžia na opačných stranách frontu. Ich družky precitujú vnútorný boj medzi láskou k nim a nenávisťou voči ich poslaniu.

Busy bee has no time for sorrow! Copy?

Pilots

The Apollo refinery is attacked by the 15th Air Force heavy bombers. During the mission the US planes are engaged by German jet fighters. Two young pilots, one German, the other American, are fighting on the opposite sides of the conflict. Their wives are waiting for them, full of compassion, love and fear.

Čin

Dňa 16. 6. 1944 sa na „Apolku“ zniesol dážď bômb. Všetko sa to odohralo za pár minút, od 10 h 12 min. do 10 h 21 min. „Kam dieť sa? K spáse vrátka kde? Rokľa v bralách, zápač pralesa či morská choboť, loďka čo jak vratká za útočište?“

Act

On the June 16, 1944, from 10:12 to 10:21, 38 B-24s targeted the Apollo oil refinery. The mission lasts only 9 minutes but brought big fear, a lot of grief, unexpected losses, fatal destruction, and collateral damages to the Apollo refinery, workers and citizens of Bratislava.

Spoved'

Bratislavčania nebrali letecké poplachy veľmi vážne, pretože až do bombardovania „Apolky“ išlo vždy len o plané poplachy. Skutočný útok nikto nečakal. Čin je dôležitejší ako jeho posudzovanie. Ničenie a zabúdanie sa deje samo.

*Hľa slnko čierne
Dolu tvárou padá
cez svit cit hlas čas...*

Confession

Bratislava citizens did not take very seriously the presence of aircrafts above their heads. The planes usually just passed by, following their other distant targets. Until the bombing of Apollo there have been many false alarms. No one expected an actual attack.

Spirula

Nemci odviezli materiál zo zničenej „Apolky“ do Nemecka, Rakúska a niečo ostalo v Bratislave. Štvrtého apríla 1945 vstúpila do „Apolky“ Sovietska armáda. Časť demontovaných potrubí z „Apolky“ bola uskladnená na gréckom vlečnom člne „Spirula“ na Dunaji v Bratislave.

Ľudia majú vôľu znovu vybudovať továreň. Na pozadí mocenských bojov sa rokuje o navrátení strateného materiálu.

Spiroula, Spiroula, Spiroula spiaca...

Najmä tie rúry sú pre nás cenné

Najmä tie rúry

Spiroula

The remains of Apollo factory and technologies were transported to the Germany. Some of the pipes stayed on Danube, loaded on a Greek barge “Spiroula” which was later taken by the Soviet armed forces. There was a good will to rebuild the refinery.

Veže

Na pôvodnom pozemku rafinérie Apollo sa rozbieha veľkolepý developerský zámer – výstavba dvoch „sklenených“ mrakodrapov. Novodobá viacjazyčná Bra-

tislava má pred sebou skvelé vyhliadky stať sa stredoeurópskou metropolou. V slnečnom meste nad riekou však vanie aj suchý južný vietor z Álp, föhn. Stále so sebou prináša pocit falošnej eufórie, sentimentu, ale aj ťažoby a melanchólie.

Hľa nový človek hľadá z epicentra

Života na Bratislavu ako lipnúci mestský klon

V horúcom lete z chladných veží sála mráz...

Towers

As a result of the big developers' plans the two high glass towers are being built in these days on the Apollo brownfield, now in the centre of Bratislava. Suddenly the föhn – a warm, dry wind occurs in the sunny city hand in hand with melancholy, sentiment and ... And what about Adam?

Marek Piaček slovenský skladateľ, flautista, pedagóg. Spoluzakladateľ súboru Požoň sentimentál, píše opery, symfonické a komorné skladby, skladá filmovú a divadelnú hudbu. Venuje sa elektronickej, elektorakustickej a improvizovanej hudbe. Jeho skladby sa uvádzajú na mnohých koncertoch a festivaloch doma i v zahraničí a vyšli na viac ako štyroch desiatkach CD, DVD a LP. Vede hudobné workshopy, je autorom viacerých teoretických monografií (o. i. *Hudba ako čin*, *Hudba ako udalosť*, *Hudba ako divadlo*), odborných a umeleckých rozhlasových relácií. K inšpiračným zdrojom jeho umeleckých konceptov patrí filozofia synkriticizmu a teoretický koncept recepčnej hudobnej estetiky.

Marek Piaček is a Slovak composer, performer and lecturer. A co-founder of the Požoň Sentimental ensemble, he has composed operas, symphonic and chamber works, and music for theatre and dance productions and films. He also applies

himself to electronic, electro-acoustic and improvised music. Piaček's music has been featured in many concerts and festivals at home and abroad, and on various CDs, DVDs, and LPs. He leads music workshops and is the author of several theoretical papers and books, including *Music as an Action*, *Music as an Enowning* and *Music as a Theatre*. He produces radio documentaries and sound art radio programs. The inspirational sources of his artistic ideas include the philosophy of syncriticism and the theoretical concept of the reception-aesthetics of music.

Martin Ondriska sa venuje divadlu ako dramaturg, scenárista, libretista i pedagóg. Pracoval vo filmových ateliéroch Koliba ako asistent kamery, študoval v Bratislave, Nottinghamu, Londýne a Dubline. Je spoluzakladateľom divadla Hubris (1990). So skladateľom Markom Piačekom pracoval na viacerých hudobno-divadelných projektoch ako režisér, dramaturg či libretista (opery *66 sezón*, *Erlkönig*, *Apolloopera*, *Stručné dejiny vesmíru*, inscenácia podľa Nicka Cavea *Dážď – a uzrela oslica anjela*). Pre rozhlas pripravil dramatizácie románov Jamesa Joycea *Ulysses*, Hermana Melvilla *Moby Dick* a iné. Ako editor a spoluautor pripravil monografiu o tvorbe Samuela Becketta. V súčasnosti pôsobí ako pedagóg na DF VŠMU V Bratislave, ale i v Prahe, Lisabone či v Londýne.

Martin Ondriska theater maker, author, teacher. He specializes in dramaturgy, translation, adaptations, writing screenplays and librettos. He worked as a camera assistant at Koliba Film Studios, later studying at the Academy of Performing Arts, then in Nottingham, London and Dublin. In 1990, he co-founded the Hubris Theatre Group. Today he works as a freelancer or as a guest on various projects. Recently, in collaboration with Marek Piaček, they created the opera *Cunning of Reason* about the division of Czechoslovakia, the libretto to the opera about the history of Košice city *66 Seasons*, the opera after Goethe *Erlkönig*, the produc-

tion of *Rain* based on Nick Cave's novel, *Apolloopera* project about the Apollo refinery bombing, *Brief History of the Universe* project... He also writes radio plays based on the novels by James Joyce *Ulysses*, Herman Melville *Moby Dick* and others. He initiated the book *Samuel Beckett – Plays* in Slovak. He also translates from English. As a teacher he lectures at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava, in Prague, Lisbon, London.

Marold Langer-Philippsen pracuje ako režisér, scénograf, hudobník, performer na poli radio-artu a sound-artu. Špecializuje sa na nové médiá a na umenie vo verejnom priestore nielen v Európe, ale i na Strednom východe, Južnej Amerike a Austrálii. Tvorí umelecké projekty pre komunitné rádiá v Európe, verejné rozhlasové stanice v Nemecku, Rakúsku a na Slovensku. Spolupracuje s Ars Electronica v Linzi a s Art Biennial São Paulo.

Marold Langer-Philippsen works as radio/media artist, director, performer, stage/exhibition designer and musician in the fields of time-based arts with particular attention to public space, theatre and live broadcast since 1984. His radio works were created for community radios in Europe, Public Broadcast Stations in Germany, Austria and Slovakia, Ars Electronica Linz and São Paulo Art Biennial. His performance works were presented throughout Europe, in the Middle East, South America and Australia.

Štefan Bučko patrí k výrazným predstaviteľom slovenského hereckého umenia. Viac ako tridsať rokov pôsobí v Činohre SND, kde stvárňuje mnohé herecké postavy najrôznejšieho charakteru (2008 – 2010 riaditeľ Činohry SND). Pôsobí tiež ako pedagóg na Vysokej škole múzických umení, kde vychováva mladé herecké

talenty. Umelcovou veľkou láskou je poézia. Jeho recitačný repertoár obsahuje veľké spektrum básní slovenských poetov, od klasiky až po modernu. Svoje najobľúbenejšie verše zoradil v knižke *Moje najmilšie*. Usporiadatelia využívajú i jeho komunikačnú schopnosť na moderovanie veľkých podujatí, spolupracuje tiež so slovenskými orchestrami. Veľmi úspešné bolo v posledných rokoch jeho účinkovanie s mímom Milanom Sládkom v unikátnom predstavení *Krížová cesta*. Často účinkuje aj v kombinovaných programoch so svojou manželkou – speváčkou Adrienu Bartošovou.

Štefan Bučko is one of the most prominent representatives of Slovak acting. He has been working in SND Drama for more than thirty years, where he plays many various characters (from 2008 – 2010 he was the director of the SND Drama). He is also an assistant professor at the Academy of Performing Arts, where he educates young acting talents. The artist's great love is poetry. His recitation repertoire includes a wide range of poems by Slovak poets, from classical to modernist. He arranged his favorite verses in the book *Moje najmilšie (My Beloved)*. Organizers use his communication skills to moderate large events, and he also collaborates with Slovak orchestras. In recent years, his performance with the mime artist Milan Sládek in the unique performance entitled *Krížová cesta (The Way of the Cross)* has been very successful. He often performs in combined programs with his wife – singer Adriena Bartošová.

Albert Hrubovčák je laureátom viacerých interpretačných súťaží. V rokoch 1990 – 1992 účinkoval v Transvaal Philharmonic Orchestra v Juhoafrickej republike, v rokoch 1994/1995 pôsobil ako 1. trombonista v symfonickom orchestri BRTN Philharmonic v Bruseli. V súčasnosti zastáva post 1. trombonistu v Slovenskej filharmónii. Hrubovčák je skúseným orchestrálnym a vyhľadávaným komor-

ným i sólovým hráčom. Realizoval viacero nahrávok pre Slovenský rozhlas a SABC Johannesburg. Jeho debutovou CD nahrávkou je *Brass Baroque Delights*, na ktorom spolupracoval s Jurajom Bartošom a Bratislavskými komornými sólistami. V súčasnosti pôsobí aj pedagogicky na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a vedie majstrovské kurzy (Taipei Philharmonic Youth Orchestra).

Albert Hrubovčák is laureate of several interpretation competitions. From 1990 to 1992 he performed in the Transvaal Philharmonic Orchestra in South Africa, and in 1994/1995 he was the first trombonist in the BRTN Philharmonic Orchestra in Brussels. He currently holds the position of the 1st trombonist in the Slovak Philharmonic. Hrubovčák is an experienced orchestral and popular chamber and solo player. He has made several recordings for Slovak Radio and SABC Johannesburg. His debut CD is *Brass Baroque Delights*, on which he collaborated with Juraj Bartoš and the Bratislava Chamber Soloists. He is currently an assistant professor at the Academy of Performing Arts in Bratislava and leads master classes (e.g. Taipei Philharmonic Youth Orchestra).

Michal Motýl pôsobil vo viacerých orchestroch – Tanečný orchester Československej televízie, Bratislavský Big Band, či Big Band Radio Bratislava, pre ktorý aj komponoval a aranžoval. S Bratislavským trombónovým kvartetom účinkoval vo Viedni, Karlsruhe a iných európskych mestách. Od roku 1992 je členom trombónovej skupiny Slovenskej filharmónie (bastrombón) a členom CZ – SK Big Bandu Matúša Jakabčica, s ktorým sa zúčastnil na rôznych jazzových festivaloch. V rokoch 1996 – 2005 príležitostne spolupracoval s Big Bandom Gustáva Broma. V súčasnosti na bastrombón hrá v NikiStein Jazz Sextet, v Erik Rothenstein Jazz Quintete a Soul for Seven (fusion, pop a podobne). V roku 2013 založil Michal Motýl Tentet, s ktorým nahral CD *Sunflowers*.

Michal Motýl was a member of various orchestras – the Dance Orchestra of Czechoslovak Television, the Bratislava Big Band, and the Big Band of Radio Bratislava, for which he also composed and arranged. He has performed with the Bratislava Trombone Quartet in Vienna, Karlsruhe and other European cities. Since 1992 he has been a member of the trombone section of the Slovak Philharmonic (bass trombone) and a member of the Matúš Jakabčic CZ – SK Big Band, with which he has participated in various jazz festivals. From 1996 to 2005 he occasionally collaborated with the Gustav Brom Big Band. He currently plays bass trombone in the NikiStein Jazz Sextet, Erik Rothenstein Jazz Quintet and Soul for Seven (fusion, pop, etc.). In 2013 he founded Michal Motýl Tentet, with which he recorded the album Sunflowers.

Jozef Chabroň od sezóny 2013/2014 pôsobí ako zbormajster Slovenského filharmonického zboru. Naštudoval s ním množstvo vokálno-inštrumentálnych diel ako napr. *Missa solemnis* (L. van Beethoven), *Symfónia č. 2* a *Symfónia č. 8* (G. Mahler), *Stabat Mater* a *Rekviem* (A. Dvořák), *Oidipus Rex* (I. Stravinskij), *Glagolská omša* (L. Janáček), *Vojnové rekviem* (B. Britten), *Žalm zeme podkarpatskej* (E. Suchoň) a mnohé ďalšie. K významným umeleckým počinom kariéry patrí naštudovanie Schönbergovho diela *Mojžiš a Áron* pre Zürišskú operu (2011, Ch. von Dohnányi). Spolupracuje aj s Viedenskou štátnou operou v produkciách *Chovančina*, *Boris Godunov* (M. P. Musorgskij), *Eugen Onegin* (P. I. Čajkovskij) a *Trójanica* (H. Berlioz). Pripravil zbor na účinkovanie s významnými orchestraми ako BBC Symphony orchestra, Konzerthausorchester Berlin, Dortmundská filharmónia, Tonkünstler-Orchester Niederösterreich, Bruckner Orchester Linz, RAI National Symphony Orchestra, či hr-Sinfonieorchester Frankfurt.

Jozef Chabroň has been the choirmaster of the Slovak Philharmonic Choir since the 2013/2014 season. With the Choir he has staged a number of vocal-instrumental works, such as *Missa solemnis* (Beethoven), *Symphony No. 2* and *Symphony No. 8* (Mahler), *Stabat Mater* and *Requiem* (Dvořák), *Oedipus Rex* (Stravinsky), *Glagolitic Mass* (Janáček), *War Requiem* (Britten), *Psalm of the Subcarpathian Land* (Suchoň), and many more. One of the major artistic achievements of his career is the study of Schoenberg's work *Moses and Aaron* for the Zurich Opera House (2011, Christoph von Dohnányi). He also collaborated with the Vienna State Opera in productions of *Khovanshchina*, *Boris Godunov* (Musorgsky), *Eugene Onegin* (Tchaikovsky) and *The Trojans* (Berlioz). He has prepared the Choir for performances with major orchestras such as the BBC Symphony Orchestra, the Konzerthausorchester Berlin, the Dortmund Philharmonic, the Tonkünstler Orchestra, the Bruckner Orchestra Linz, RAI National Symphony Orchestra and the Frankfurt Radio Symphony (hr-Sinfonieorchester Frankfurt).

Slovenský filharmonický zbor je prominentným reprezentantom slovenského profesionálneho zborového umenia. Do hudobného diania vstúpil v roku 1946 ako Miešaný zbor československého rozhlasu. Prvé roky ho viedol jeho zakladateľ, dirigent Ladislav Slovák. V roku 1957 bol zbor začlenený do zväzku telies Slovenskej filharmónie. Na poste zbormajstra sa vystriedali viaceré významné osobnosti (J. M. Dobrodinský, Š. Klimo, P. Procházka, M. Vach, J. Rozehnal, B. Juhaňáková). Od roku 2014 ho vedie J. Chabroň. Kultivovanosť prejavu, zvuková rovnováha hlasových skupín, ale aj interpretačná pohotovosť, spoľahlivosť a príkladná umelecká disciplína sa premietajú do suverénnych výkonov, ktoré pri vzájomnej spolupráci ocenili mnohí renomovaní dirigenti. Zbor spolupracoval s prestížnymi zahraničnými orchestrami ako napr. Berlínski a Viedenski filharmonici, Viedenski symfonici, Izraelská filharmónia či Orchestre de Paris.

Jeho bohatá diskografia obsahuje nahrávky pre slovenské i zahraničné televízne a rozhlasové stanice, ako aj pre renomované nahrávacie spoločnosti, z ktorých možno spomenúť OPUS, Supraphon, Deutsche Grammophon, Hungaroton, Sony, Marco Polo, Naxos, Nuova Era, Decca a mnoho ďalších.

Slovak Philharmonic Choir is a prominent representative of the Slovak art of professional choir singing. Entered the music scene in 1946 as the Mixed Choir of Czechoslovak Radio. For the first years, it was led by its founder, conductor Ladislav Slovák. In 1957 the choir had been incorporated into the group of Slovak Philharmonic ensembles. Several important personalities (Dobrodinský, Klimo, Procházka, Vach, Rozehnal, Juhaňáková) took over the post of choir-master. Since 2014, it has been led by Jozef Chabroň. The sophistication of the expression, the sound balance of vocal groups, as well as interpretive readiness, reliability and exemplary artistic discipline are reflected in sovereign performances, which have been appreciated by many renowned conductors. The choir has collaborated with prestigious foreign orchestras such as the Berlin and Vienna Philharmonic, the Vienna Symphony Orchestra, the Israel Philharmonic, and the Orchester de Paris. Its rich discography includes recordings for Slovak and foreign television and radio stations, as well as for renowned recording companies, such as OPUS, Supraphon, Deutsche Grammophon, Hungaroton, Sony, Marco Polo, Naxos, Nuova Era, Decca, etc.

Preklad | Translation by Martin Ondriska, Ladislava Gaines

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

SLOVAK PHILHARMONIC CHOIR

Jozef Chabroň dirigent | conductor

Štefan Bučko rozprávač | narrator

Albert Hrubovčák, Michal Motýl trombóny | trombones

Martin Ondriska, Marek Piaček,

Marold Langer Philippsen libreto | libretto

Marek Piaček (1972)

Apolloopera

melodráma o jednom bombardovaní pre zbor, herca
a dva trombóny | a melodrama about one bombing
for a choir, an actor and two trombones

(1) Adam Adam	08:43
(2) Továreň Factory	06:33
(3) Alchýmia Alchemy	03:08
(4) Schôdza Assembly	10:36
(5) Piloti Pilots	05:36
(6) Čin Act	03:00
(7) Spoved' Confession	10:50
(8) Spirula Spiroula	06:49
(9) Veže Towers	06:21

hlasy | voices:

Ladislav Hallon tenor (3, 4), Ján Kiss bas | bass (4)

Helena Škripecká Oborníková alt | alto (4)

Total Time 61:39

Recorded in the Concert Hall
of the Slovak Philharmonic
September 12, 19 – 21, 2017

Recording Supervision:

Marek Piaček

Recording Engineer:

Václav Frkal, Andrej Osvald

Mastering: Andrej Osvald

Design: © Layout JS., 2021

Cover | Artwork

© Veronika Lovranova, 2011

Slovenská filharmónia je štátna
príspevková organizácia

S finančnou podporou

Ministerstva kultúry SR

With financial support
of the Ministry of Culture
of the Slovak Republic

© + © 2021

Slovenská filharmónia

Medená 3, 816 01 Bratislava

Slovak Republic

www.filharmonia.sk

